

Тематична рубрика: Теорія та методика навчання.

УДК 378.091.3.016

**ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ
GLOBALIZATION AND MODEN TRENDS IN ENGLISH LANGUAGE
TEACHING IN UKRAINE**

Кириченко Т.О

канд. екон. наук,

доцент кафедри іноземних мов

Сумського національного аграрного університету

Рідель Т. М.

канд. пед. наук,

доцент кафедри іноземних мов

Сумського національного аграрного університету

Стаття присвячена різним аспектам викладання та вивчення англійської мови, які зазнали значних змін і піддалися різному впливу в умовах глобалізації. Зростання глобалізації призвело до збільшення попиту на знання англійської мови в усьому світі. Англійська мова стала *lingua franca* міжнародного спілкування, бізнесу та академічних кіл. Як наслідок, більше людей мотивовані вивчати англійську як спосіб покращити свої кар'єрні перспективи та брати участь у глобальних взаємодіях. Аудиторія стає дедалі різноманітнішою, так як глобалізація призвела до переміщення людей через кордони, створюючи мультикультурне середовище навчання тому у групах навчаються студенти з різним мовним і культурним походженням. Глобалізація сприяла швидкому

розвитку технологій, що значно вплинуло на викладання та вивчення англійської мови. Цифрові інструменти, такі як платформи онлайн-навчання, інтерактивне програмне забезпечення та відеоконференції, полегшили студентам доступ до ресурсів англійської мови та зв'язок із викладачами та людьми по всьому світу. Глобалізація значно позитивно вплинула на викладання та вивчення англійської мови: легше отримати доступ до автентичних матеріалів англійської мови, а ті, хто вивчає англійську мову, тепер можуть зануритися в реальне використання мови та культурний контекст, що дозволяє їм розвивати більш автентичні мовні навички. У контексті глобалізації більше уваги приділяється розвитку комунікативної компетентності, а не лише зосередженню на граматичній точності. Ті, хто вивчає англійську мову, заохочуються розвивати свої навички мовлення, аудіювання, читання та письма, щоб ефективно взаємодіяти з людьми з різних культур і походження. Глобалізація підкреслила важливість культурної обізнаності та міжкультурної компетентності у викладанні та вивченні англійської мови. Студентів заохочують розуміти та цінувати різні культурні перспективи, норми та цінності, оскільки вони орієнтуються в міжкультурній взаємодії, використовуючи англійську як спільну мову. Викладачі англійської мови та студенти повинні адаптуватися до змін і скористатися можливостями, які відкриває глобалізація.

Ключові слова: глобалізація, викладання англійської мови, навчання, методика, комунікація, мультикультурне середовище.

The article is devoted to different aspects in English language teaching and learning which undergone significant changes and have been influenced by globalization in several ways. The rise of globalization has led to an increased demand for English language skills worldwide. English has become the lingua franca of international communication, business, and academia. As a result, more people are motivated to learn English as a means to enhance their career prospects and

engage in global interactions. English language classrooms have become increasingly diverse, with students from different linguistic and cultural backgrounds. Globalization has led to the movement of people across borders, creating multicultural learning environments. Globalization has facilitated the rapid development of technology, which has greatly impacted English language teaching and learning. Digital tools, such as online learning platforms, interactive software, and video conferencing, have made it easier for learners to access English language resources and connect with teachers and peers around the world. Globalization has made a great positive influence on English language teaching and learning: it is easier to access authentic English language materials and English language learners can now immerse themselves in real-life language use and cultural contexts, enabling them to develop more authentic language skills. In the context of globalization, there is a greater emphasis on developing communicative competence rather than just focusing on grammatical accuracy. English language learners are encouraged to develop their speaking, listening, reading, and writing skills to effectively interact with people from different cultures and backgrounds. Globalization has highlighted the importance of cultural awareness and intercultural competence in English language teaching and learning. Learners are encouraged to understand and appreciate different cultural perspectives and values, as they navigate cross-cultural interactions using English as a common language. English language teachers and learners need to adapt to the changes and embrace the opportunities presented by globalization.

Key words: globalization, English language teaching, learning, methods, communication, multicultural environment.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Глобалізація – процес, що відбувається в сучасному світі та охоплює всі сфери людської діяльності. Це невпинне переміщення людей, товарів, послуг та ідей між країнами, що сприяє

змінам у культурному, економічному та соціальному житті суспільств. Однією з головних мов, які використовують для забезпечення спілкування між людьми з різних країн, є англійська мова. Глобалізація сьогодні стала домінуючим явищем у світі. Вона суттєво змінила економіку, культуру та соціальне життя більшості країн. Одним з наслідків глобалізації є зростаючий попит на знання іноземних мов, зокрема англійської. Це пояснюється тим, що англійська мова вважається міжнародною мовою бізнесу та науки. Вона є основною мовою спілкування в багатьох галузях, таких як міжнародна торгівля, технології, фінанси та багато інших. Тому в Україні викладання англійської мови має особливе значення.

У цій статті ми розглянемо викладання англійської мови в Україні у контексті глобалізації, визначимо вимоги до рівня володіння іноземною мовою та виклики з якими стикаються викладачі у процесі навчання студентів іноземним мовам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці активно досліджують сучасні аспекти викладання англійської мови і вносять значний внесок у розуміння та практику навчання цього предмету. Деякі з головних тем, якими займаються дослідники, включають наступні аспекти:

1. Мовна компетенція та комунікативний підхід: Вчення англійської мови сьогодні акцентується на розвитку комунікативної компетенції студентів. Дослідження спрямовані на визначення ефективних методів та стратегій, які допоможуть студентам ефективно використовувати мову в реальних комунікативних ситуаціях.
2. Технології в навчанні: З розвитком сучасних технологій, дослідники вивчають використання інтерактивних методів та інструментів, таких як комп'ютерні програми, мультимедіа, відео та онлайн-ресурси, для покращення процесу викладання та навчання англійської мови.

3. Міжкультурне спілкування: У світі глобалізації важливо вчитися ефективно спілкуватися з представниками різних культур. Науковці вивчають, як впроваджувати міжкультурне навчання в програми викладання англійської мови, а також розробляють методики, щоб студенти розуміли та поважали культурні різноманіття.

4. Спеціалізоване викладання: Зростаючі потреби в різних сферах життя та професійних галузях стимулюють науковців досліджувати методи і підходи до викладання англійської мови в спеціалізованих областях, таких як бізнес-англійська, медична англійська, англійська для туризму тощо.

5. Автентичність та культурний контекст: Дослідження зосереджені на тому, як використовувати автентичні матеріали, такі як текстові та аудіо записи, для стимулювання інтересу та збільшення мотивації студентів. Вивчається використання культурних аспектів та реалій для більш глибокого розуміння мови та країни, де вона використовується.

6. Автономне навчання: Самостійне навчання є важливою складовою сучасного викладання англійської мови. Дослідження допомагають зрозуміти, як підтримувати та розвивати навички самостійного вивчення мови, а також вивчають різні підходи до використання ресурсів та стратегій самоосвіти.

Le Ha Phan [5, с.20] вказує на необхідність відмови від традиційної моделі викладання англійської мови та наголошує на застосуванні більш інклюзивного та глобально - актуального підходу. Автор досліджує питання ідентичності мови та її складності які виникають у контексті навчання ІМ.

Farzad Sharifian [3, 45с.] дослідив проблемні аспекти англійської мови як глобальної, роблячи особливий акцент на педагогічних питаннях, пов'язаних з викладанням її як іноземної. Науковець приділив увагу різним аспектам культурного та лінгвістичного розмаїття англійської мови, визначена її роль в глобальній комунікації, визначив проблеми викладання мови та навчання, а також потенційні переваги.

David Crystal [1, 150 с.] провів глибоке дослідження феномену англійської як глобальної мови. Автор визначає ряд історичних та соціальних факторів, які сприяли поширенню англійської мови, а також мовні та культурні наслідки її глобального використання. Суперечки та дебати навколо глобального домінування англійської мови та її впливу на інші мови та культури завжди існували та підпадали під активне обговорення. Науковець надає всебічний і глибокий аналіз ролі англійської мови як глобальної мови в сучасному світі.

David Northrup [2, с.30] зробив фундаментальне дослідження процесу становлення та поширення англійської мови як глобальної. Науковець визначив ряд факторів, які сприяли зростанню англійської як домінуючої мови, зокрема політичні, економічні та культурні впливи. Відзначається значний вплив англійської мови на інші мови та культури в усьому світі.

Ram Ashish Giri та Roby Marlina [6] досліджують історію та розвиток англійської мови як іноземної, аналізують культурне та мовне розмаїття студентів, які її вивчають а також педагогічні підходи та стратегії викладання мови. Науковці відзначають велику роль технологій і важливість міжкультурної комунікації в класах з вивчення англійської мови, надають практичні ідеї та приклади для викладачів та дослідників. Автори дослідження пропонують цінний внесок у розуміння педагогіки викладання іноземної мови та її застосування при викладанні та вивченні мови у глобальному контексті.

Xiangying Huo [7, с.245] представив комплексний аналіз взаємозв'язку між інтернаціоналізацією та навчанням англійської мови у вищій освіті. Він досліджує різні питання, пов'язані з цими відносинами, такі як виклики та можливості, які створює інтернаціоналізація, роль викладання англійської мови в сприянні інтернаціоналізації та вплив інтернаціоналізації на викладання англійської мови.

Nadezda Stojkovic [4, 30с.] дослідила теоретичні та практичні аспекти викладання англійської мови для спеціальних цілей (ESP) у контексті викладання

англійської мови як іноземної. Науковець надає детальний огляд ESP та її різновидам, таким як ділова англійська, юридична англійська, медична англійська та технічна англійська. Автор визначає ключові принципи та стратегії розробки та проведення ефективних курсів ESP, включаючи аналіз потреб, розробку навчального плану, розробку матеріалів, оцінювання.

Науковці продовжують досліджувати ці та інші аспекти викладання англійської мови, зокрема, з урахуванням змін у суспільстві, технологічних нововведень та потреб студентів. Ці дослідження сприяють удосконаленню методів і практик навчання, а також сприяють кращому розумінню процесу вивчення мови.

Мета статті. Узагальнити та систематизувати аспекти вивчення та викладання іноземної мови в умовах глобалізації. Виокремити проблемні моменти та запропонувати шляхи вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Одним з основних викликів, які стоять перед сучасною системою викладання іноземних мов, є потреба відповідати на сучасні вимоги глобалізації. Мовна освіта має забезпечувати учнів необхідними знаннями та навичками, які дозволяють їм ефективно спілкуватися з представниками інших країн та культур. Це означає, що викладання англійської мови в Україні повинно бути спрямоване на формування комунікативних компетенцій, які дозволять студентам не лише володіти англійською мовою на рівні мовленнєвої компетенції, а й здійснювати міжнародну співпрацю та обмін досвідом.

Один з головних напрямків, який визначає сучасність викладання англійської мови в Україні, - це використання інноваційних методів та технологій. Такий підхід до викладання дозволяє більш ефективно залучати учнів до навчання та розвивати їх комунікативні навички.

До інших сучасних аспектів викладання англійської мови в Україні варто віднести наступні:

1. Фокус на розвиток мовленнєвої компетенції. Важливим елементом сучасного викладання англійської мови є активне використання комунікативних методів та завдань, які сприяють розвитку мовленнєвої компетенції учнів. Це означає, що викладання мови має бути орієнтоване на забезпечення студентів засобами для ефективної комунікації з представниками інших країн та культур.
2. Залучення носіїв мови. Викладання англійської мови в Україні повинно включати можливості для зустрічей та спілкування з носіями мови. Це дозволяє студентам вивчати мову в реальних ситуаціях та отримувати безпосередній досвід спілкування з представниками інших країн та культур.
3. Використання ігрових елементів. Незважаючи на вікові особливості, ігри вносять позитивний момент в процесі навчання іноземній мові. Ігрові елементи дозволяють зробити його більш цікавим та залучити студентів до активної участі в процесі навчання. Це можуть бути ігри, які допомагають вивчати нові слова, граматику та мовленнєві навички, або ігри, які сприяють розвитку комунікативних навичок.
4. Використання інтердисциплінарного підходу. Викладання англійської мови повинно бути взаємопов'язано з іншими предметами, що дозволяє розширити знання учнів та підвищити їх мотивацію до навчання мови. Такий підхід дозволяє створити інтерес до мови та збільшити мотивацію учнів до її вивчення.

Глобалізація впливає на викладання англійської мови в Україні, оскільки англійська мова стає все більш потрібною для успішної комунікації у сучасному світі. Завдяки глобалізації, люди з різних країн спілкуються між собою та працюють разом, тому знання англійської мови є необхідним для більшості професій та бізнесу.

У світі існує безліч різноманітних курсів та програм, які пропонують вивчення англійської мови, тому українські школи та університети повинні стежити за сучасними тенденціями у викладанні мови та запропонувати ефективні методи та інструменти для навчання. Важливо зазначити, що сучасні

методи та інструменти для викладання англійської мови не замінюють традиційні методи, а доповнюють їх, що дозволяє створювати більш ефективні умови для навчання мови. Це дозволить підготувати учнів до успішного життя та кар'єри у сучасному світі, де знання англійської мови стає все більш необхідним.

Висновки. У висновку можна сказати, що глобалізація відіграє важливу роль у викладанні англійської мови в Україні. Знання англійської мови є необхідним для комунікації з людьми з інших країн та для успішної кар'єри в бізнесі. Наразі гостро стоїть проблема з матеріальним забезпеченням закладів освіти такими засобами, як smart – дошки. У сучасному світі неможливо уявити процес викладання іноземної мови без застосування саме такого технічного засобу. Застосування різноманітної автентичної літератури та візуалізація за допомогою мультимедійних дошок, можливість робити роздатковий матеріал для студентів допоможуть зробити процес вивчення іноземної мови більш змістовним та ефективним.

Україна має великий потенціал для розвитку вільного володіння англійською мовою серед населення, що дасть змогу нашим громадянам ефективніше спілкуватися з людьми з інших країн та отримувати високооплачувані робочі місця в бізнесі. Тому важливо продовжувати розвивати систему викладання англійської мови в Україні та залучати до цього процесу викладачів та експертів з інших країн, що дозволить отримувати нові знання та досвід.

Питання вдосконалення та забезпечення якісного викладання, вивчення та використання англійської мови завжди було і є в пріоритеті. Розглядаючи запропонований для обговорення проект Міністерства освіти та науки України, можна відмітити, що вдосконалення процесу вивчення та викладання іноземної мови є першочерговим завданням в умовах глобалізації. Вдосконалення процесу викладання іноземної мови професійного спілкування та вивчення фахових дисциплін англійською мовою ставлять виклики не тільки перед студентами, а і

перед викладачами, які повинні підтвердити свій високий рівень володіння фаховими дисциплінами, сучасними методиками викладання та мати рівень англійської мови, підтверджений міжнародними сертифікатами.

Отже, викладання англійської мови є ключовим аспектом глобалізації в Україні. Важливо продовжувати розвивати систему викладання англійської мови в Україні та залучати до цього процесу викладачів та експертів з інших країн, що дозволить отримувати нові знання та досвід.

Зростання популярності англійської мови в Україні можна спостерігати як в навчальних закладах, так і в повсякденному житті. Українська молодь активно вивчає англійську мову, що дає їм можливість здійснювати міжнародні контакти та виходити на міжнародний ринок праці. Впровадження всіх вищезгаданих аспектів забезпечить можливість вивчати мову на рівні світових стандартів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. David Crystal. English as a Global Language. *Cambridge University Press*; 2nd edition, 2003, 228p.
2. David Northrup. How English Became the Global Language. *Palgrave Macmillan*, 2013, 218p.
3. Farzad Sharifian. English as an International Language: Perspectives and Pedagogical Issues, *Multilingual Matters*, 2009, 304 p.
4. Nadezda Stojkovic. Positioning English for Specific Purposes in an English Language Teaching Context . *Vernon Press* , 2018, 294p
5. Plan Le Ha. Teaching English as an International Language: Identity, Resistance and Negotiation. *Multilingual Matters*; 1st edition, 2008, 217p.
6. Ram Ashish Giri, Roby Marlina. The Pedagogy of English as an International Language. *Springer*; 2014, 276p.

7. Xiangying Huo. Higher Education Internationalization and English Language Instruction. Intersectionality of Race and Language in Canadian Universities *Springer International Publishing*, 2020, 303p.
8. Проект наказу «Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-nakazu-metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikoristannya-anglijskoyi-movi-u-zakladah-vishoyi-osviti-ukrayini>